

Overzicht ringactiviteiten 2014 voor Oud Valkeveen en het Raboes

Rudy Schippers

In 2014 is er in hoofdzaak gevangen op Oud Valkeveen, terwijl er enkele weken in de herfst eveneens is gerind bij Jachthaven 't Raboes aan de monding van de Eem. De vangsten bij Oud Valkeveen waren als volgt (figuur 1):

Soort	Totaal	Nieuw	Terugvangst
Waterral	2	2	0
Ijsvogel	4	4	0
Grote Bonte Specht	10	6	4
Oeverzwaluw	25	22	3
Boerenzwaluw	1344	1312	32
Huiszwaluw	4	4	0
Boerenzwaluw x Huiszwaluw	1	1	0
Witte Kwikstaart	3	3	0
Winterkoning	146	101	45
Heggenmus	61	48	13
Roodborst	270	230	40
Nachtegaal	8	7	1
Blauwborst	13	10	3
Paapje	1	1	0
Roodborsttapuit	8	8	0
Merel	90	53	37
Zanglijster	53	45	8
Cetti's Zanger	1	1	0
Sprinkhaanzanger	11	10	1
Snor	6	6	0
Rietzanger	108	103	5
Bosrietzanger	76	58	18
Kleine Karekiet	1630	1280	350
Braamsluiper	5	4	1
Grasmus	34	23	11
Tuinfluit	81	61	20
Zwartkop	520	492	28
Bladkoning	2	2	0
Tjiftjaf	416	339	77
Siberische Tjiftjaf *	1	1	0
Fitis	36	34	2
Goudhaantje	16	16	0
Vuurgoudhaantje	19	18	1
Grauwe Vliegenvanger	1	1	0
Bonte Vliegenvanger	1	1	0
Baardmannetje	81	69	12
Staartmees	29	27	2

Glanskop	1	0	1
Matkop	14	9	5
Zwarte Mees	1	1	0
Pimpelmees	491	351	140
Koolmees	132	103	29
Boomklever	1	0	1
Boomkruiper	19	14	5
Buidelmees	1	1	0
Gaai	1	1	0
Spreeuw	178	175	3
Huismus	1	1	0
Vink	8	8	0
Groenling	6	6	0
Putter	1	1	0
Kleine Barmsijs	1	1	0
Goudvink	13	12	1
Appelvink	3	3	0
Rietgors	93	89	4
Totaal	6082	5179	903

Figuur 1: Aantal nieuw
geringde vogels en
terugvangsten

* waarschijnlijk zelfs 4 Siberische tjiftjaffen, zie hieronder

Wanneer we het jaar 2013 buiten beschouwing laten vanwege de problemen met de terreinvergunningen in dat jaar, kunnen we stellen dat de vangsten in 2014 niet veel afwijken van het gemiddelden in de afgelopen vijf jaar (van 5066 vogels in 2009 tot 8812 in 2010). We moeten daarbij natuurlijk wel het aantal vanguren en de netopstellingen in ogenschouw nemen.

De variatie ofwel het aantal soorten is met 55 in 2014 minder dan wat we bij Oud Naarden gewend waren, met bij voorbeeld 63 soorten in 2010. Oud Naarden heeft echter naast de rietzones ook een grotere variatie aan bos met een eigen biodiversiteit.

Het afgelopen jaar hebben we vooral meer winterkoningen en tjiftjaffen gevangen terwijl het aantal fitissen en grasmussen lager was dan in voorgaande jaren. Opvallend is ook het hoge aantal vuurgoudhaantjes, een nieuw jaarrecord.

Zoals elk jaar zijn ook in 2014 een aantal minder algemene soorten in de netten beland waaronder drie soorten die we niet eerder aan de Gooimeerkust in handen kregen. Deze soorten zijn hieronder beschreven:

Grauwe vliegenvanger

Grauwe vliegenvanger

Hoewel we elk jaar wel een of meerdere bonte vliegenvangers in de netten krijgen, hadden we nog nooit een grauwe vliegenvanger aan de Gooimeerkust gevangen. Eind augustus is normaal gesproken de drukste periode van het jaar en op 31 augustus waren er 288 vogels geringd of gecontroleerd. Die dag was er dus weinig tijd om extra aandacht aan deze bijzondere vogel te besteden ondanks dat deze grauwe vliegenvanger een nieuwe baansoort voor het Gooimeer bleek te zijn.

Kruising huiszwaluw x boerenzwaluw

Kruising Huiszwaluw X Boerenzwaluw

Nadat we vorig jaar op 15 september bij Jachthaven het Raboes een kruising tussen een huiszwaluw en een boerenzwaluw gevangen hadden, hing er op 6 september dit jaar opnieuw zo'n kruising in het net, deze keer op een slaapplek bij Oud Valkeveen. Een week later, op 14 september, is in de Eemshaven in Groningen eveneens zo'n zwaluwkruising van een ring voorzien. Zoals door Rob Moolenbeek in een speciaal artikel in De Korhaan van november 2013 aangegeven, zijn dit soort kruisingen in Nederland zeldzaam. Met slechts 20 waarnemingen tot 2011 en vanaf 2011 tot eind 2014 zijn er negen kruisingen tussen zwaluwen waargenomen of gevangen en geringd (bron: www.trektellen.nl)

Cetti's Zanger

Cetti's zanger

In 2009 is er voor het eerst een Cetti's zanger in het Gooi gevangen en ook in 2010 en 2011 konden wij op Oud Naarden in totaal zeven verschillende Cetti's zangers van een ring voorzien. Enkele vogels werden regelmatig teruggevangen en we vermoeden dat hij daar toen ook gebroed heeft, mede door de vangst van een jonge vogel. In de drie koude winterjaren daarna is hij niet meer gezien maar gelukkig kregen we hem op 27 september 2014 weer in het net.

Siberische tjiftjaf

Zaterdag 11 oktober is op Oud Valkeveen de eerste Siberische tjiftjaf gevangen. De dag daarna bleek dat drie van de negen tjiftjaffen opvallend grauw waren met slechts beperkte groengele tinten. Deze vorm werd tot voor kort aangeduid als Scandinavische tjiftjaf maar genetisch onderzoek heeft uitgewezen dat ook deze vorm als Siberische tjiftjaf beoordeeld zou moeten worden. Op 2 november vingen wij nogmaals een Siberische tjiftjaf bij jachthaven Het Raboes waarvan bijgaande foto samen met een gewone tjiftjaf. Siberische tjiftjaffen broeden in het noordoosten van Europees Rusland tot in Siberië en overwinteren gewoonlijk van Irak tot aan Noord India. Het vermoeden bestaat dat Siberische tjiftjaffen een stuk minder zeldzaam zijn dan zijn recente CDNA status suggereert; vanaf 2012 wordt hij niet langer beoordeeld door de CDNA (Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna). Bij Oud Naarden hadden we ze al eerder gevangen in 2010 en ook toen werden die vergezeld door enkele "Scandinavische" tjiftjaffen.

Siberische tjiftjaf van Oud Valkeveen

Tjiftjaf en Siberische tjiftjaf van Het Raboes

Bladkoning

Rob Moolenbeek was op 16 oktober blij verrast met een bladkoning als nieuwe soort voor zijn tuin in Ankeveen terwijl hij twee dagen later een ring om de poot van een bladkoning kon doen op Oud Valkeveen. Ook de week daarop landde weer een andere bladkoning in hetzelfde net, wat toch wel heel bijzonder was omdat deze soort nooit eerder bij het Gooimeer gevangen is. Dit jaar is er in

Nederland een ware bladkoning invasie geweest. De soort vliegt gewoonlijk vanuit Siberië naar Zuidoost Azië om daar te overwinteren, maar dit jaar dook hij door onbekende oorzaken op vele plaatsen in West Europa op. Nooit eerder zijn er zo veel bladkoningen in Nederland geringd. Het waren er in totaal 149, voornamelijk in de kuststreek en de Waddeneilanden maar ook op vele plaatsen elders in het land. Volgens "Dutch Birding" zijn er dit jaar minstens 660 gevallen bekend, een veelvoud van wat er in andere jaren waargenomen wordt.

Bladkoning

Buidelmees

Bij Oud Naarden zijn in 2007 drie buidelmezen geringd. In de jaren daarna is hij slechts sporadisch gehoord of gezien en het was daarom een verrassing toen Folkert de Boer op 25 oktober er een in het net zag vliegen. Dit bleek een jong mannetje te zijn en daarmee de tweede nieuwe baansoort voor Oud Valkeveen in een week.

Buidelmees

Vangsten bij Jachthaven 't Raboes

De monding van de rivier de Eem is kennelijk een ideaal gebied voor ijsvogels die daar met grote regelmaat gezien en ook gevangen worden. De ijsvogelwand die vorige herfst door Jelle Harder en Pascal Gijsen is afgestoken bleek vrijwel gelijk succesvol en dit jaar zijn daar waarschijnlijk drie paar broedsels groot geworden. Een aantal van die ijsvogels blijft het hele jaar ter plaatse en middels

regelmatige terugvangsten zijn we in staat om de leeftijdskenmerken goed te bekijken. Er is bijvoorbeeld altijd gedacht dat het witte puntje aan het eind van de snavel een kenmerk was van een eerstejaars vogel. Deze witte punt was echter nog duidelijk zichtbaar in december 2014 bij een ijsvogel die het jaar daarvoor als jonge vogel geringd was.

Ijsvogels

De vangsten in 2014 bij het Raboes zijn als volgt:

Soort	Totaal	Nieuw	Terugvangst
Ijsvogel	12	3	9
Winterkoning	17	12	5
Heggenmus	13	8	5
Roodborst	27	17	10
Merel	21	11	10
Zanglijster	11	10	1
Koperwiek	1	1	0
Rietzanger	1	1	0
Bosrietzanger	1	1	0
Kleine Karekiet	21	20	1
Tuinfluitier	1	1	0
Zwartkop	19	18	1
Tjiftjaf	31	27	4
Siberische Tjiftjaf	1	1	0
Goudhaantje	2	2	0
Pimpelmees	66	28	38
Koolmees	19	9	10
Gaai	1	1	0
Ringmus	7	6	1
Vink	4	4	0
Groenling	1	1	0
Goudvink	3	2	1
Rietgors	4	3	1
Totaal	284	187	97

Mocht er een vraag zijn over het bovenstaande of over het werk van het vogelringstation in zijn algemeenheid dan kunt u een mailtje sturen naar vrs.hetgooi@gmail.com

Met dank aan Staatsbosbeheer en de heer Schoonderbeek, eigenaar van Jachthaven het Raboes, voor hun medewerking aan het ringgebeuren.

Mededeling Vogelringstation het Gooi No. 19